

Смірнова Олега Ювеналійовича,
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в кандидатській дисертації Сумакової Н. В.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в кандидатській дисертації Н. В. Сумакової:

Сумакова Наталія Василівна. Ветеринарно-санітарна оцінка ефективності застосування дезінфікуючих та дезінсекційних засобів в системі захисту здоров'я тварин. – Дис. ... кандидата ветеринарних наук (спец. 16.00.06 – Гігієна тварин та ветеринарна санітарія). – Суми, 2018.

Науковий керівник – **Палій Анатолій Павлович**, доктор ветеринарних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії ветеринарної санітарії та паразитології Інституту експериментальної і клінічної ветеринарної медицини.

Офіційні опоненти:

- **Коваленко Вячеслав Леонідович**, доктор ветеринарних наук, професор, завідувач сектору з розробки нормативно-правової бази з питань біобезпеки Державного науково-контрольного інституту біотехнології і штамів мікроорганізмів;
- **Передера Сергій Борисович**, кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавської державної аграрної академії.

Дисертація була захищена 21.12.2018 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.859.04 при Сумському національному аграрному університеті та Державному науково-контрольному інституті біотехнології і штамів мікроорганізмів.

Учений секретар – **Ракша Наталія Григорівна**, кандидат ветеринарних наук, доцент.

Дисертація та автореферат Н. В. Сумакової розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0418U005378/>. Слід зазначити, що нумерація сторінок у цьому файлі не відповідає нумерації у «Змісті», тому в Порівняльній таблиці (Додаток 1) нумерація наведена за файлом pdf із сайту НРАТ.

Згідно з авторефератом (с. 15–18), 21 наукова праця Н. В. Сумакової була опублікована в 2007–2018 рр.

За даними сайту https://www.iekvm.kharkov.ua/lab_san_par_bee.php, Н. В. Сумакова працює зав. лабораторією ветеринарної санітарії, паразитології та вивчення хвороб бджіл Інституту експериментальної і клінічної ветеринарної медицини, тел. (057) 707-20-03, E-mail: sumakova1962natali@gmail.com.

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»);
- 2. Види академічного плагіату <...> Академічним плагіатом є:
 - 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
 - 2.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

У дисертації Н. В. Сумакової **виявлені факти порушення академічної доброчесності**, які підпадають під визначення академічного плагіату (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»).

Установлено, що дисертація Н. В. Сумакової містить текстові збіги (плагіат) з такими джерелами:

- 1) **Палій А. П. Дезинвазионные свойства дезинфицирующего препарата «ДЗПТ-2»** // Ученые Записки учреждения образования «Витебская ордена «Знак Почета» государственная академия ветеринарной медицины», 2012, т. 48, вып. 2, ч. II, с. 125–129 (https://www.elibrary.ru/download/elibrary_21713148_58711678.pdf або <https://repo.vsavm.by/bitstream/123456789/2399/1/z-2012-48-2-2-125-129.pdf>).
- 2) **Заїкіна Г. В. Гельмінтозно-протозойні інвазії сільськогосподарської птиці (поширення, скринінг дезінвазійних засобів).** – Дис. ... кандидата ветеринарних наук (спец. 16.00.11 – Паразитологія, гельмінтологія). – Харків, 2013 (<https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0413U006961/>).
- 3) **Аубакиров М. Ж. Зоофильные мухи животноводческих ферм Северного Казахстана и меры борьбы с ними.** – Автореферат дисс. ... кандидата ветеринарных наук. – Тюмень, 2004. (Читати текст можна тут: <https://web.archive.org/web/20260120180311/https://www.dissercat.com/content/zoofilnye-mukhi-zhivotnovodcheskikh-ferm-severnogo-kazakhstana-i-mery-borby-s-nimi/read/pdf>, завантажити автореферат можна з сайту <https://www.dissercat.com/content/zoofilnye-mukhi-zhivotnovodcheskikh-ferm-severnogo-kazakhstana-i-mery-borby-s-nimi>, натиснувши на напис «Скачать автореферат»).

Ці джерела відсутні в «Списку використаних літературних джерел» дисертації Сумакової.

А. Палій був науковим керівником Сумакової. На предмет можливої наявності даних зі статті Палія у працях Сумакової, опублікованої раніше статті Палія, були перевірені статті Сумакової за 2007–2012 рр. Згідно з авторефератом її дисертації, Сумакова за цей період опублікувала 12 статей:

1. Луценко, Л. І., Павленко, С. В. та Сумакова, Н. В. (2007). Вивчення ефективності ряду дезінфікуючих препаратів при гельмінтозах свиней. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини. Зб. наук. праць Харківської держ. зооветеринарної академії, 15 (40), 2, 2 «Ветеринарні науки», 117–119.
2. Луценко, Л. І., Веселий, В. А. та Сумакова, Н. В. (2010). Випробування засобів дезінфекції для профілактики гельмінтозів. Проблеми зооінженерії та ветеринарної

- медицини: зб. наук. праць Харківської держ. зооветеринарної академії, 21, 2, 2 «Ветеринарні науки», 360–362.
3. Луценко, Л. И., Темный, Н. В., Сумакова, Н. В., Веселый, В. А. и Полищук, Н. Г. (2009). Меры борьбы и профилактики паразитарных заболеваний свиней в хозяйствах Украины. Ученые записки Учреждения образования «Витебская ордена «Знак Почета» государственная академия ветеринарной медицины», 45, вып. 2, ч. 1, с. 114–117. (<https://repo.vsavm.by/bitstream/123456789/6764/4/z-2009-45-2-1-114-117.pdf>)
 4. Луценко, Л. И., Темный, М. В., Сумакова, Н. В., Веселый, В. А. та Поліщук, Н. Г. (2009). Ефективність дезінфікуючих препаратів при гельмінтозах м'ясоїдних. Ветеринарна медицина: міжвід. тематич. наук. зб., вип. 92, с. 291–293. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2009_92_80).
 5. Сумакова, Н. В. (2010). Методи вивчення життєздатності яєць аскаридат після впливу на них дезінфектантів. Ветеринарна медицина : міжвід. тематич. наук. зб., 94, 290–292. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2010_94_122)
 6. Луценко, Л. И., Веселый, В. А. та Сумакова, Н. В. (2010). Випробування дезінфектантів для знезараження інвазійних елементів гельмінтів у доквіллі. Ветеринарна медицина : міжвід. тематич. наук. зб., вип. 94, с. 280–282. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2010_94_117).
 7. Машкей, А. Н., Мищенко, А. А., Пономаренко, О. В. и Сумакова, Н. В. (2011). Приманка "Диптоцид" – эффективное средство для борьбы с зоофильными двукрылыми. Ветеринарна медицина : міжвід. тематич. наук. зб., 95, 373–375.
 8. Машкей, А. М., Міщенко, О. О., Сумакова, Н. В., Сіренко, О. С., Євтушенко, А. В. та Євтушенко, І. Д. (2012). Видове різноманіття кровососних членистоногих у природних та господарчих біоценозах України. Ветеринарна медицина : міжвід. тематич. наук. зб., 96, 187–189.
 9. Темный, М. В., Сумакова, Н. В. та Поліщук, Н. Г. (2012). Індивідуальне копроскопічне обстеження дійних корів в системі заходів інтегрованого контролю гельмінтозів у тваринницьких господарствах. Ветеринарна медицина: міжвід. тематич. наук. зб., 96, 328–329. (http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2012_96_134).
 10. Темный, М. В., Павленко, С. В., Луценко, Л. И., Веселый, В. А., Сумакова, Н. В., Поліщук, Н. Г. та Хохлов, В. А. (2008). Результаты эпизоотологического мониторинга основных гельминтозов великої рогатої худоби і свиней Лісостепової зони України. Вісник аграрної науки. Спеціальний випуск, 40–42.
 11. Павленко, С. В., Луценко, Л. И. та Сумакова, Н. В. (2009). Вивчення ефективності дезінфектантів при гельмінтозах птиці. Птахівництво: міжвід. тематич. наук. зб., 63, 271–274.
 12. Маркина, Т. Ю., Леженина, И. П., Мищенко, А. А. и Сумакова, Н. В. (2011). Личинки *Hydrotaea Aenescens* (Wiedeman, 1830) (Diptera: Muscidae) – биологические агенты, ограничивающие численность комнатной мухи на свинофермах и птицефабриках. Известия Харьковского энтомологического общества, XIX, 2, 67–70.

Із цих 12 праць Сумакової статті №№ 7, 8 та 12 взагалі не мають стосунку до тематики статті Палія (у ній мова йде про гельмінтів, а в статтях Сумакової – про комах).

Із дев'яти інших статей, що за своєю тематикою мають стосунок до вказаної статті Палія, в Інтернеті вдалося знайти тільки 5 статей: №№ 3, 4, 5, 6 та 9, які додаються до скарги (додатки 4.1–4.5 відповідно). У цих статтях немає даних, наведених у статті Палія.

Під питанням залишаються статті №№ 1, 2, 10 та 11; серед авторів цих статей Палія немає.

Проведений порівняльний аналіз текстів дозволив виявити наступне:

1) Н. Сумакова переписала в свою дисертацію (2018) експериментальні дані з двох таблиць зі статті свого наукового керівника А. Палія (2012 р.). Із 18 даних про «овоцидну

ефективність» засобу «ДЗПТ-2», наведених у таблиці 3.25 дисертації Сумакової, 14 даних (78%) повністю збігаються з даними статті А. Палія, а двоє значень відрізняються лише на 0,01. Двоє чисел (63,88 та 65,22), що не збігаються з даними Палія, викликають великі сумніви щодо їхньої достовірності. Із 54 даних про «дезінвазійні концентрації "ДЗПТ-2"», наведених у таблиці 3.26 дисертації Сумакової, 35 (65%) повністю (навіть з відхиленнями $\pm 0,01$ та $\pm 0,02$) співпадають із даними, що отримав Палій, вісім значень відрізняються лише на 0,01–0,03 з тими самими відхиленнями, а ось сім чисел відрізняються на п'ять цілих з тими самим сотими: наприклад, якщо у Палія – 95,88 та 95,97, то у Сумакової – 90,88 та 90,97; якщо у Палія – 95,70 та 95,60, то у Сумакової – 90,70 та 90,60. При такій високій точності ($\pm 0,01$) відсутність різниці в одних випадках і різниця у 5 цілих в інших виглядає дуже підозріло.

Очевидно, що дисертантка, проводячи дослідження, аналогічні дослідженням А. Палія, мала б порівняти отримані нею результати з результатами свого керівника, указати на подібності і розбіжності та обговорити це у відповідному розділі дисертації. У свою чергу, на це мав звернути увагу дисертантки її керівник. Але згадана стаття А. Палія відсутня в списку літератури і ніяк не обговорюється.

2) Частина тексту огляду літератури дисертації Н. Сумакової (2018) збігається з текстом дисертації Заїкіної: така сама черговість учених, така сама черговість препаратів, той самий текст.

3) Два абзаци Сумакова переписала з автореферату казахського дослідника М. Аубакірова (2004).

Збіги з іншими джерелами виявлені на сс. 39–43, 88–90, 100, 121–122 (усього – **11 сторінок**).

Дисертації Н. В. Сумакової присвячена публікація на сайті «Плагіат і фальсифікації в наукових працях» від 9 травня 2019 року під назвою «Чужі дані в дисертації Н. Сумакової» (https://false-science.ucoz.ua/news/chuzhi_dani_v_disertaciji_n_sumakovoji/2019-05-09-69).

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги**, встановлені **статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також порушують дійсні на момент захисту (2017 р.) **вимоги «Порядку присудження наукових ступенів»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-p#Text>):

«9. Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.»

«14. <...> У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

Виявлення в дисертації, авторові якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.»

На підставі викладеного **звертаюся до НАЗЯВО з проханням:**

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Наталії Василівни Сумакової на здобуття ступеня кандидата наук, провівши аналіз наведених фактів текстових збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення в дисертації Н. В. Сумакової фактів порушення академічної доброчесності.

2. У випадку підтвердження фактів порушень Н. В. Сумаковою академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня кандидата наук.

Додатки:

1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів кандидатської дисертації Сумакової Н. В. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.
2. Електронна копія дисертації Сумакової Н. В., поданої на здобуття наукового ступеня кандидата ветеринарних наук, у форматі pdf.
3. Електронні копії зазначених у скарзі джерел неправомірного використання в форматі pdf:
 - 3.1. Палий А. П. «Дезинвазионные свойства дезинфицирующего препарата «ДЗПТ-2»»: 3.1-а – оригінальна стаття, завантажена із сайту https://www.elibrary.ru/download/elibrary_21713148_58711678.pdf, яка має специфічний шрифт; 3.1-б – ця ж стаття, розпізнана заново, яка ідентична оригінальній статті;
 - 3.2. Дисертація: Заїкіна Г. В. «Гельмінтозно-протозойні інвазії сільськогосподарської птиці (поширення, скринінг дезінвазійних засобів)»;
 - 3.3. Автореферат дисертації Аубакірова М. Ж. (2004).
4. Публікації Сумакової за темою дисертації:
 - 4.1. Луценко, Л. И., Темный, Н. В., Сумакова, Н. В., Веселый, В. А., Полищук, Н. Г. «Меры борьбы и профилактики паразитарных заболеваний свиней в хозяйствах Украины»;
 - 4.2. Луценко, Л. И., Темный, М. В., Сумакова, Н. В., Веселый, В. А., Полищук, Н. Г. «Ефективність дезінфікуючих препаратів при гельмінтозах м'ясоїдних»;
 - 4.3. Сумакова, Н. В. «Методи вивчення життєздатності яєць аскаридат після впливу на них дезінфектантів»;
 - 4.4. Луценко, Л. И., Веселый, В. А., Сумакова, Н. В. «Випробування дезінфектантів для знезараження інвазійних елементів гельмінтів у докільлі»;
 - 4.5. Темный, М. В., Сумакова, Н. В., Полищук, Н. Г. «Індивідуальне копроскопічне обстеження дійних корів в системі заходів інтегрованого контролю гельмінтозів у тваринницьких господарствах».

21.01.2026 р.

О. Ю. Смірнов,
канд. біол. наук, ст. наук. співр.